

Секция 1. Экономика, финансы, страхование и банковское дело:

инновационно-инвестиционные стратегии

Філімонюк Євген Володимирович

Аспірант кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

РИЗИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах фінансово-економічної кризи, що обумовлена низкою зовнішніх та внутрішніх причин, підприємства зазнавали значних втрат, пов'язаних із стрімким падінням попиту на виготовлені економічні блага (продукцію, послуги, роботи), відтоком капіталу, подорожчанням кредитного ресурсу, нестабільністю макроекономічного середовища, зростанням кримінальних зазіхань на економічні процеси. Виникають нові фінансово-економічні ризики, які в процесі управління підприємством мають бути своєчасно ідентифіковані та нейтралізовані (мінімізовані).

Серед цих ризиків варто виділити наступні: загострення конкуренції за доступ до економічних ресурсів (сировинних, фінансових, інтелектуальних), штучне обмеження можливостей щодо виходу на фінансові ринки, відновлення проблеми рейдерства (переходу права власності з використанням корупційних схем), стрімкі зміни ринкового середовища, поширення комп'ютерної злочинності, ускладнення фінансових інструментів та процедур. Для функціонування підприємства значним викликом є сучасні наслідки економічної глобалізації. Відтак, дослідження механізму управління економічною безпекою підприємства (в тому числі в частині ідентифікації та мінімізації фінансово-економічних

ризиків) в умовах посткризового розвитку є актуальним і представляє значний інтерес для науки і практики.

Проблеми ідентифікації та мінімізації (нейтралізації) фінансово-економічних ризиків в системі управління підприємством висвітлено у наукових працях О. Білоруса, І. Бланка, Т. Васильціва, В. Волошина, В. Геєця, Л. Донець, Я. Жаліла, Т. Іванюти, О. Івченка, С. Кавуна, М. Камлик, О. Кириченка, Д. Ковальова, Н. Куркина, С. Лазарева, В. Мунтіяна, Т. Полозової, В. Пономаренко, Н. Реверчук, Т. Слободяник, І. Сорокіної, М. Швеця, С. Шкарлета, О. Шнипка, І. Шульги та інших науковців. Однак запропоновані науково-методичні положення ґрунтуються в основному на механізмах управління економічною безпекою, що використовують переважно кількісні методи.

Фінансові ризики насамперед пов'язані зі змінами на фінансовому ринку та змінами в економіці. Це можуть бути зміни процентних ставок, валютних курсів, зміни в діяльності галузі або конкретного позичальника. До фінансових ризиків відносять кредитний, процентний, валютний, галузевий, ліквідності та структури капіталу, операційний, а також ризик країни.

За своєю сутністю, ризик – це усвідомлена можливість небезпеки виникнення непередбачених втрат очікуваного прибутку, майна, грошей через випадкові зміни умов економічної діяльності, несприятливі обставини [3, с. 89-93]. Причини виникнення фінансових ризиків різноманітні й можуть виникати спонтанно в процесі діяльності підприємства та поділяють на зовнішні та внутрішні. До основних зовнішніх причин формування фінансових ризиків можна віднести такі: слабка і нестабільна економіка країни; економічна криза; інфляція; підвищення рівня конкурентної боротьби; зниження цін на світовому ринку; політичні чинники [2, с. 124-128]. До внутрішніх причин

формування фінансових ризиків можна віднести: підвищення витрат на підприємстві, незадовільну фінансову політику підприємства.

Отже для формування ефективної системи управління фінансовими ризиками їх необхідно попередньо ідентифікувати. Ідентифікація фінансових ризиків полягає у виявленні всіх видів можливих ризиків, пов'язаних із кожною конкретною операцією [1, с. 245].

На сьогодні, фінансово-економічна безпека підприємств може бути забезпечена лише в тому разі, якщо буде визначена та побудована адекватна схема ідентифікації та нейтралізації загроз і небезпек, яка повинна включати: визначення критеріїв та параметрів, що відповідають стійкому стану підприємства та забезпечують достатній рівень фінансової безпеки; визначення об'єктів та предметів контролю за наявністю загроз фінансовій безпеці підприємства; розробку механізмів та способів ідентифікації загроз фінансовій безпеці підприємства; встановлення основних суб'єктів загроз фінансовій безпеці підприємства та критеріїв їх впливу; розробка системи заходів по прогнозуванню, виявленню та попередженню факторів, що обумовлюють виникнення загроз фінансовій безпеці підприємства.

Висновки. Переважна більшість українських підприємств, у тому числі і великих, в управлінській практиці не використовують інструменти підвищення рівня фінансово-економічної безпеки внаслідок нівелювання фінансово-економічних ризиків (викликів), які формуються у зовнішньому середовищі. В умовах посткризового розвитку економіки найбільш значимими чинниками фінансового ризику розвитку підприємства на стратегічному рівні є: невірний вибір цілей підприємства; хибна оцінка стратегічного потенціалу підприємства; помилковий прогноз розвитку зовнішнього для підприємства господарського середовища; катастрофічне погіршення фінансового стану.

Отже, щоб вижити у конкурентному середовищі, підприємствам необхідно приймати нетрадиційні та сміливі рішення. Однак, це також підвищує рівень економічного і фінансового ризику. За таких умов підприємства мають своєчасно ідентифікувати і правильно оцінювати рівень ризику, ефективно управляти ним з метою обмеження його негативного впливу та мінімізації обсягів фінансових втрат.

Література

1. Захарін С. В. Інвестиційний ресурс технологічного розвитку економіки // Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України [монографія] / за ред. Л. І. Федулової. – К. : НАН України, 2015. – С. 245-302.
2. Гросул В. А. Оцінка фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі: монографія / В. А. Гросул, О. В. Антонова. – Х.: Видавництво Іванченка І. С, 2015. – 249 с.
3. Горячева К.С. Формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства // Менеджер. – 2014. – № 2 (28). – С. 96-103.